

Твій вибір

#FreedomUkraine

Твій вибір

#FreedomUkraine

Збірник матеріалів про медіашколу
#FreedomUkraine

Київ-2015

УДК 80
ББК 37

Твій вибір #FreedomUkraine: збірник матеріалів про медіашколу #FreedomUkraine/ Ред.-упор. Л. Голубева, І. Кролевецька, І. Щепіна. — К.: Академія Української Преси, 2015. — 37 с.

Збірник «Твій вибір #FreedomUkraine» вміщує матеріали про медіашколу #FreedomUkraine, яка проходила у кілька етапів з 10 серпня 2014 року по 1 лютого 2015 року. У виданні також можна знайти професійні поради відомих українських журналістів та студентів магістерської програми з журналістики та медіакомунікацій Українського католицького університету.

Новий стиль навчання медіаграмотності

Збірник «Твій вибір #FreedomUkraine» вміщує матеріали про медіашколу #FreedomUkraine, яка проходила у кілька етапів з 10 серпня 2014 року по 1 лютого 2015 року. Практиканти від Академії української преси, а саме: Лада Голубева, Ірина Щепіна та Інна Кролевецька не тільки побували на усіх зимових тренінгах, а й взяли безпосередню участь, відкрили нові аспекти у журналістиці.

Усе почалося з першого досвіду роботи зі школярами та педагогами 10-15 серпня у Літній школі-2014 у місті Буча. Потім були конкурси статей від MYMEDIA, переможців яких запрошували на тренінг до Києва. Особливістю тренінгів медіашколи стало творення загальноукраїнської громадсько-політичної газети «Твій вибір #FreedomUkraine».

Це видання було ініційоване громадськими організаціями 2004 року. Однак саме процес випуску організувала Академія української преси, зокрема вона надрукувала 9 номерів, кожен накладом до мільйона примірників. Газета виходила в якості додатку до популярних регіональних громадсько-політичних видань у всіх регіонах країни. Кожен номер був присвячений зокрема проблемам у сферх фінансів, безпеки, медицини, освіти.

Таким чином школярі отримували перший досвід створення видання – від редакційної «літучки» до поширення газети на вулицях Києва. У ній подаються інтерв'ю та статті про відомих журналістів, про медійні події, присвячені Майдану, а також відгуки на прем'єри резонансних документальних фільмів, тексти, що стосуються політичної ситуації в країні.

Як зазначила лектор тренінгу з написання інтерв'ю, журналістка онлайн-видання «Телекритика» Олена Коркодим: *«Школа #FreedomUkraine – це не лише досвід у сфері мультимедіа, у вмінні сприймати й оцінювати інформацію, а й новий стиль навчання та спілкування, притаманний європейцям».*

Freedom U k r a i

Музей Свободи/Музей Майдану

У середині жовтня за підтримки MYMEDIA у Києві відкрився Музей Майдану/Музей Свободи. Артефакти Революції Гідності занурювали відвідувачів в атмосферу доленосних подій зими 2013-2014 і спонукали переосмислити їх значення, наслідки і природу.

Перша експозиція Музею Майдану запрацювала у жовтні в Національному художньому музеї, у грудні – розширилася і перемістилася у Музей Івана Гончара. За весь час її встигло побачити близько 10 тис. людей, розповідає один з ініціаторів створення експозиції Олександра Бакланова.

У Музеї Майдану, окрім самої експозиції, щотижня проходили ще й інші заходи – кінопокази, перформанси, лекції і дискусії, майстер-класи. Тут же працювала медіашкола #FreedomUkraine – діти зі всієї України приїздили до Києва, аби навчитися азам журналістики, готували статті та інтерв'ю, у яких переосмислювали теми свободи, демократії та тих подій, що нині відбуваються в Україні.

Ідея втілити атмосферу Майдану саме в музеях стала не випадковою, адже мистецтво, як прояв культури, допомагає продемонструвати справжню свободу. Олександра Бакланова зазначає, що Музей Майдану став не тільки місцем, де зберігається і передається досвід Революції Гідності, а й майданчиком для втілення нових проєктів та ідей.

«Приміром, Музей став тим місцем, де звичайні школярі змогли зустрітися з міністром закордонних справ Данії. Того дня він мав тільки дві зустрічі в Києві: з українським президентом і... з дітьми, яким цікава журналістика. Міністр не лише дав дітям інтерв'ю, але й власноруч роздавав на Майдані створену ними газету «Твій вибір». Тож експозиція розширює можливості», – розповідає ініціатор проєкту.

До 22 лютого виставка Музею Майдану буде розміщена у Музеї Гончара. Її подальша доля ще не вирішена, точно відомо лиш одне – Музей існуватиме. Відкритим поки лишається питання – де і в якому форматі. Є кілька сценаріїв.

«У нас на сьогодні є декілька варіантів, що далі робити з Музеем, але, враховуючи, що Україна знаходиться у стані війни, ми будемо діяти залежно від ситуації. Зараз проводимо багато переговорів та зборів, працюємо над майбутньою концепцією. Найголовнішим питанням зараз є: чи робити Музей Майдану в приміщенні? Думаємо і над тим, аби відкрити такі виставки і в інших містах», – ділиться Олександра Бакланова.

За матеріалами Марії Шелії, студентки УКУ

ТВОРІТЬ СВОБОДИ

(Р)ЕВОЛЮЦІЙНА КУЛЬТУРА МАЙДАНУ

10-15

серпня

У Бучі провели Міжнародний тренінг-семінар з медіаосвіти (Літня школа-2014)

З 10 до 15 серпня 2014 року в місті Буча (навчальний центр «Зелена Буча») Київської області Академія української преси спільно з проектом MYMEDIA та Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти МОН України провели Літню школу з медіаосвіти. Усього набрали 42 учасники: українських медіапедагогів та учнів старших класів шкіл, де впроваджується медіаосвіта, та викладачів середньої і вищої школи, які спеціалізуються на громадянській освіті в Білорусі (медіаосвіта там лише починає своє становлення).

Учасники розподілилися на дві групи під керівництвом тренерів Інни Гадзинської та Сергія Чернявського. Перша команда працювала над створенням мультимедійних проєктів, а друга – над створенням друкованого продукту. В результаті отримали два інформаційно-аналітичних видання під назвами «12 баллов» та «Проспект».

Також під кінець тренінгу було створено три блоги: «Чи можна довіряти медіа?», «Україна та Білорусь: під одним небом» і блог про Бучанський парк від учасників з Білорусі на чолі з тренером Оленою Куценко.

Особливим результатом проведення тренінгу став мультимедійний проєкт «Карта учасників Білорусі та України», над якою працювала творча група. До її складу ввійшли: Песенко Іван, Шамрай Лілія (автори ідеї), Погорєлова Надія, Челомбітько Тетяна та Колосовський Юрась, які допомагали втіленню задумки.

Учасникам, котрі в такому проєкті брали участь перший раз, на допомогу прийшли презентації Інни Гадзинської про заголовки, просування продукту у соцмережах, аудиторію сучасних медіа та про інші не менш цікаві речі.

*«Після цієї школи я остаточно
вирішила стати журналістом»*

Анна Басова,
учасниця Літньої школи-2014

#FreedomUkraine: 2 тижні роботи і три випуски газети «Твій вибір»

З 1 по 10 листопада 2014 року проходив Другий Міжнародний тренінг-семінар «Медіаосвіта: практичні моделі». У його рамках була створена юнацька редакція з 14 осіб віком від 11 до 19 років з різних міст України, які працювали над створенням газети «Твій вибір».

Юнкорівська редакція функціонувала безпосередньо на території виставки Музей Свободи/Музей Майдану в форматі Open Space, яка знаходилась в Національному художньому музеї України (Грушевського, 6).

У приміщенні Київського палацу дітей та юнацтва (вул. Івана Мазепи, 13) відбулась більшість майстер-класів, запланованих організаторами. Разом з тим, вихованці інформаційно-творчого агентства «ЮН-ПРЕС» теж мали можливість повчитися журналістської майстерності на тренінгах відомих осіб. Серед яких: Андрій Сайчук (громадське ТБ), Вахтанг Кіпіані (керівник онлайн-проектів «Владометр» та «Історична правда»), Наталя Соколенко (журналістка «Громадського радіо»), Людмила Гуменюк (директор «Центру медіаініціатив»), Лариса Артюгіна (кінодокументалістка, продюсер, учасниця руху BABYLON'13), Володимир Різун (директор Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка), Юрій Рибачук (редактор відділу «Культура» тижневика «Комментарии») та Ярослав Пілунський (оператор-постановник руху BABYLON'13).

У рамках програми учасники побували на екскурсіях, взяли інтерв'ю у багатьох відомих не лише у сфері журналістики осіб, відвідали концерт гурту OTVINTA, на якому поспілкувались з великою кількістю зірок шоу-бізнесу, побували на допрем'єрному показі документального фільму «Стіна».

Уже презентовані два випуски видання «Твій вибір #FreedomUkraine», які створили юні журналісти. Перший номер роздавали на Майдані Незалежності 7 листопада. Цього ж дня відбулися зйомки відеофлешмобу, що був присвячений презентації першого випуску газети.

Другий номер вийшов 10 листопада, в останній день роботи редакції, поширювати який допомагав Мартін Лідегор, міністр закордонних справ Данії.

З 15 до 17 листопада над третім номером газети працювали 14 переможців конкурсу есе «Свобода. Демократія. Медіа». Переможці побували на майстер-класах, екскурсіях та інтерв'ю з відомими людьми. Також переглянули фільм «Поводир» і поспілкувались з його режисером – Олесем Саніним. Отримали дипломи переможців та подарунки від організаторів у вигляді літератури з фаху.

«*Мета проекту MYMEDIA -
не підштовхнути дітей обрати
професію журналіста.
У нас ширша мета: розвиток
журналістики й демократії*»

Наталка Доманська,
керівник програми медіашколи

Майстер-клас по створенню інтерв'ю від Дарини Шевченко

13-14 грудня 2014 року молоді учасники медіашколи «Твій вибір #FreedomUkraine» й інші прихильники журналістської справи збагатилися знаннями стосовно творення інтерв'ю та статті. Досвідом поділилась Дарина Шевченко, журналістка видання KyivPost.

Газета KyivPost орієнтується на західні стандарти, що зумовлює ряд відмінностей у процесі роботи цього видання та інших вітчизняних ЗМІ. «У нас не пишуть інтерв'ю за схемою «запитання-відповідь», адже просте передруковування з диктофону – це робота для мавп», – зауважила Дарина.

«Не існує таланту до журналістики. У KyivPost інтерв'ю готуються за такою схемою», – на дошці Дарина зобразила чотири відра. У першому відрі мають бути факти, друге – наповнює background, точніше там знаходиться вся інформація, котра є в публічному доступі про людину, у якій беремо інтерв'ю. Вміст третього відра – це реакції та враження про героя інтерв'ю. І четверте Дарина порадила наповнювати мізансценами, тобто, створюючи інтерв'ю, варто розказувати не лише про людину, а й про місце, де відбулось спілкування.

Як виявилось під час майстер-класу, практично всі учасники хоча б раз у житті мали досвід написання статей, однак мало хто чув про такі композиційні елементи, як натграф та кікер. Пані Шевченко пояснила, що натграф – це наступний абзац після ліда, де в стислій формі читачу потрібно дати відповідь, чому він повинен продовжувати читати конкретну статтю. Що таке кікер Дарина пояснила наступним чином: «Уявіть, що пишете статтю про подію, пригадайте два найяскравіших враження. Одне з них буде лідом, інше – кікером. Власне, кікер – це закінчення тексту».

І на завершення майстер-класу Дарина Шевченко дала кілька важливих порад молодим журналістам.

Поради від Дарини Шевченко

Коли пишете статтю, уявляйте того, хто її читає.

Пам'ятайте, що в журналіста не буває вихідних, адже він 24 години на добу шукає теми для майбутніх матеріалів.

Не використовуйте у статті афоризми. Журналістика – то не література.

Радьтесь зі своїми колегами, бо занурившись у проблему, ви бачите її зсередини, а вони – ззовні.

Хоча б раз на тиждень ходіть на роботу/навчання іншою дорогою.

Практикум «Як написати інтерв'ю» від тележурналістки Олександри Марченко

20 та 21 грудня 2014 року в рамках проекту «Твій вибір #FreedomUkraine» чернігівські школярі та київські студенти взяли участь у семінарі-практикумі, який провела тележурналістка Олександра Марченко. Пізнаючи техніки написання короткого та довгого інтерв'ю, учасники проекту поверталися до теми свободи, Майдану та Революції.

У перший день занять Олександра провела лекцію на тему «Творення короткого інтерв'ю», після чого учні отримали завдання випробувати нові знання на практиці. Спочатку тренувалися ставити запитання одне одному, потім пробували спілкуватися з відвідувачами Музею Івана Гончара. Наступного дня завдання ускладнилося: учасники проекту, як справжні журналісти, брали інтерв'ю в киян просто на вулиці, попередньо підготувавши по кілька запитань. Така вправа мала навчити дітей не боятися комунікувати з незнайомцями, чітко формулювати запитання і викручуватись, якщо раптом інтерв'ю пішло не за планом.

Під час занять юні інтерв'юери також вчилися писати і редагувати власні матеріали. На завершення семінару-практикуму Олександра розповіла про те, як писати довге інтерв'ю. Порадила учням завжди перечитувати побільше доступної інформації про свого респондента, за будь-яких обставин триматися впевнено та починати розмову з нейтральних запитань, адже це дозволяє обом учасникам інтерв'ю трохи розслабитись і вгамувати хвилювання.

Журналістка «Телекритики» Олена Коркодим навчила школярів брати інтерв'ю

27 та 28 грудня 2014 року в Музеї Івана Гончара на інтерактивній виставці «Творчість свободи: р(е)волюційна культура Майдану» у рамках роботи молодіжної редакції газети «Твій вибір #FreedomUkraine» відбувся тренінг з написання інтерв'ю від журналістки онлайн-видання «Телекритика» Олени Коркодим. Участь у майстер-класі взяли учні ЗНК № 29 м. Чернівців.

Що таке інтерв'ю, які етапи створення якісного матеріалу, на що слід звертати увагу під час написання інтерв'ю, які його обов'язкові елементи і як слід поводитись з респондентом – про все це дізнавались школярі упродовж двох днів. Більше того, вони мали змогу спробувати себе у ролі журналістів-інтерв'юєрів, спілкуючись із відвідувачами Музею Івана Гончара.

ДЕНЬ ПЕРШИЙ

Роботу молодіжна редколегія розпочала з ознайомлення жанру соціального інтерв'ю. *«Воно піднімає суспільно-важливі проблеми, є документальним свідченням і водночас найзахопливішою книгою, дає журналісту шанс виступити голосом безголосих, а деколи навіть врятувати життя»*, – зазначає Олена, наводячи приклади реальних журналістських робіт. Також учасники цього проекту вивчили види та класифікації інтерв'ю і навчилися їх розрізняти, а ще послушали про стратегію інтерв'ювання: як формулювати грамотні запитання.

Під час презентації проекту «Польова пошта Майдану», яка відбувалась в музеї 27 грудня, юні учасники редколегії отримали завдання брати інтерв'ю у відвідувачів цього заходу, заздалегідь підготувавши запитання. Серед респондентів також були дівчата-волонтерки «Польової пошти Майдану» і навіть куратор інтерактивної виставки Ігор Пошивайло.

Молоді журналісти попрактикувалися у стихійному інтерв'ю і поставили декілька запитань художнику Борису Єгіазаряну, який завітав до музею.

Наприкінці дня учасники довідались, як опрацьовувати та розшифровувати зібрану інформацію і робити з неї повноцінний текст. Тож юні журналісти отримали всі необхідні знання, аби вже наступного дня презентувати свої роботи.

ДЕНЬ ДРУГИЙ

Наступний день почався з «планерки» молодіжної редакції газети «Твій вибір #FreedomUkraine», де були проаналізовані роботи, написані напередодні. Уже опісля учні взялися за детальне вивчення репортажу-інтерв'ю.

У ролі практичного завдання постало моделювання ситуацій. Зокрема, учні ініціювали уявне інтерв'ю з президентом Росії Володимиром Путіним. Взяти участь у такому «слідчому експерименті» зголосилася учасниця проекту Іра. На фото видно, як Олена (в ролі Путіна) схопилася за бік. Це уявний президент відмовляється йти на контакт і каже, що йому треба відпочити. Що ж робитиме журналістка? «Слава Україні!» – вигукує вона і на цьому інтерв'ю завершується, а серед слухачів лунає сміх. Після того редколегія дібрала до уявного інтерв'ю-репортажа заголовок під промовистою назвою: «Журналістка «Української правди»: «Я була у Путіна і повернулася живою».

Студенти УКУ навчили школярів із Лисичанська та Вінниці брати інтерв'ю

14 та 15 січня 2015 року в рамках роботи молодіжної редакції газети «Твій вибір #FreedomUkraine» відбувся тренінг-семінар з написання інтерв'ю, який провели студенти Школи журналістики Українського католицького університету: Маргарита Тулуп, Роман Губа, Марія Шелія та Наталка Шевяхова.

Послухати, повчитися та попрактикуватися приїхали школярі з навчально-виховного комплексу «Гарант» № 28 міста Лисичанськ та дитячі омбудсмени з Вінниці. Уже вкотре гостей приймав Музей Івана Гончара, зокрема інтерактивна виставка «Творчість свободи: р(е)волюційна культура Майдану», що у Києві.

ДЕТАЛІ – ОСЬ ЩО ГОЛОВНЕ

У такому жанрі як інтерв'ю потрібно вміти вчасно поставити цікаве, а головне – правильне запитання. *«Найважливіше в будь-якому журналістському матеріалі – це увага до деталей»*, – починає свою лекцію про інтерв'ю Маргарита Тулуп. І відразу проводить вправу на уважність: просить підняти руку тих людей, від яких зліва чи справа сидять колеги в джинсах/білих светрах чи з прикрасами. Але при цьому ніхто не може дивитися на сусіда. Таким чином журналіст тренується помічати деталі.

«Також важливо йти до свого героя підготовленим», – наголошує Маргарита. *«Адже що можна запитати у людини, якщо ти нічого про неї не знаєш? Тому напередодні інтерв'ю потрібно промоніторити інформацію про неї в Інтернеті та дізнатися, що такого ще не запитували у твого респондента»*.

НЕ БУТИ МАШИНОЮ ДЛЯ ПИТАНЬ

«Коли ви запитуєте людину, то дайте їй можливість висловитися. Не перебивайте, не робіть нудьгуючого вигляду»

і такого, наче вам все одно. Одним словом, не будьте машиною для питань», – радить Маргарита. «Але коли ваш герой занадто заговорився і поліз зовсім не в ту сферу, у якій ви ставили запитання, можна ввічливо його зупинити», – доповнює свою колегу Роман Губа. «Важливо бути наполегливим і все ж нахабним, але в міру».

НЕМАЄ ДУРНИХ ПИТАНЬ, Є НЕРОЗУМНІ ВІДПОВІДІ

Маргарита розповідає про власну класифікацію питань для інтерв'ю. Усе легко: питання бувають відкриті, нейтральні та прості. Власне відкриті передбачають розгорнуту відповідь, нейтральні вимагають від респондента відповідати на якісь звичайні життєві питання, а прості мають на меті роз'яснити деякі неточності. Але тут є ще так звані смертні гріхи інтерв'ювання. Це перелік запитань, поставити які означає, як мінімум, порушувати журналістську етику, а як максимум – провалити інтерв'ю. Зокрема, не можна запитувати людину про її дитинство та творчі плани на майбутнє, чим зазвичай журналісти нехтують, починаючи інтерв'ю саме з цих запитань. Також не можна ставити закриті запитання, де можлива відповідь «так/ні», не можна формулювати запитання так, щоб вони вже підказували відповіді, не можна висловлювати здогадки або навішувати ярлики, не можна формулювати два запитання в одному або ж такі, які важко зрозуміти з першого разу. Загалом, «смертних огріхів інтерв'ювання» набиралося чимало. І про них потрібно пам'ятати завжди.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ТА ХТО Є ХТО

Школярі ці настанови слухали уважно і вже скоро використали знання на практиці. Було дано завдання спробувати себе у ролі інтерв'юєрів та їхніх респондентів і, поділившись на команди по двоє, написати інтерв'ю на підготовлені лекторами теми. Говорили про різне: починаючи від теми: «Що чекає Україну в 2025 році?» до особистого досвіду в журналістиці. Євген Очеретний з Вінниці поділився своїми успіхами на ниві громадської діяльності. Справа в тому, що Євген представляє організацію міських дитячих омбудсменів у Вінниці, до речі, поки що єдиному місті в Україні, де існує така посада. Діти віком від 14 до 18 років шляхом виборів потрапляють у спілку міських дитячих омбудсменів. Їх безпосереднє керівництво – мер Вінниці, Департамент освіти, Служба у справах сім'ї, дітей та молоді і Центр

соціальної служби. Омбудсмени проводять освітні тренінги та ігрові лекції для дітей дошкільного та шкільного віку, навчаючи їх необхідному та цікавому, наприклад, правилам дорожнього руху. Також дитячі омбудсмени здійснюють рейди кіосками міста з перевіркою щодо продажу алкогольних виробів неповнолітнім. Потім звітують меру міста та безпосередньо Раді підприємців Вінниці. Власне, основи інтерв'ювання дитячим омбудсменам якраз дуже потрібні.

Школярі з НВК «Гарант» № 28 навчаються у сфері культури та медіа. У них створена дитяча організація «Школа успіху», де працюють гуртки у різних напрямках, також існує шкільне телебачення «ГЛАКТИКА 28», шкільне радіо «МедіаПУЛЬС», шкільна газета «Перемени» та дитяча студія «МультЛІС». Старшокласники ще й мають змогу займатися на факультативних курсах «Медіакультура», «Інформаційний працівник» та «Інформаційні технології».

ВПРАВИ НА ЖУРНАЛІСТСЬКИЙ ХИСТ

Другого дня школярі вже почали працювати справжніми кореспондентами, адже їхнім завданням було взяти інтерв'ю у жителів Києва, запитати про зміни, які вони відчули за минулий рік. Така робота в полі була успішною і слухачі лекції повернулися до редакції газети «Твій вибір #FreedomUkraine» щасливими від успішно виконаних завдань.

Але найбільше учасники ділилися враженням про екскурсію по Музею Майдану. *«У нас в зоні АТО мало говорять про Майдан, особливо зараз. І те, що ми побачили, вражає до глибини душі. Після цього хочеться більше дізнаватися про ті події»*, – розповіли школярі з Лисичанська. До речі, мультимедійний архів Музею, де зберігаються враження відвідувачів виставки, поповнився декількома відеозаписами.

Слухачі дводенного тренінгу зробили все, що від них вимагалось. Можливо, не всі стануть журналістами в майбутньому, але критично мислити, писати, ставити запитання незнайомцям школярі, за словами тренерів, навчилися.

«Найважливіше в будь-якому журналістському матеріалі – це увага до деталей»

Маргарита Тулуп,
тренер, студентка УКУ

«Важливо бути наполегливим і все ж нахабним, але в міру»

Роман Губа,
тренер, студент УКУ

На тренінгу з написання інтерв'ю побували гості з чотирьох міст України

17 січня 2015 року в редакції газети «Твій вибір #FreedomUkraine», яка діє в Музеї Івана Гончара, учні та студенти зі Львова, Тернополя, Полтави і Києва спільно з магістрами-журналістами Українського католицького університету вивчали основні аспекти творення інтерв'ю.

Упродовж дня тренери Маргарита Тулуп, Роман Губа та Анна Стукало давали поради про те, як підготуватися і взяти інтерв'ю, які ресурси та книги читати, а також проводили з молодшими колегами практичні заняття, робили вправи на уважність.

... ЩОБ ЗНАТИ, ЩО ВАМИ НЕ МАНІПУЛЮЮТЬ

На запитання «Чи потрібно готуватися до інтерв'ю?» відповідь однозначна – «обов'язково». Більше того, тренер Маргарита пояснила навіщо це робити. По-перше, для того, аби спілкуватися з людиною, про неї варто хоч щось знати. По-друге, слід добре орієнтуватися в темі інтерв'ю, щоб не стати жертвою маніпуляцій того, хто є більш обізнаним. По-третє, щоб правильно розуміти респондента. До речі, стосовно третього правила Маргарита також порадила не боятися перепитувати та уточнювати інформацію, адже намагання позиціонувати себе як суперлюдину, котра вміє читати думки, може накликати на голову інтерв'юера великі неприємності у вигляді скарги на перекручування фактів.

ВИ – НЕ ПІДСТАВКА ДЛЯ ПАПІРЦЯ З ПИТАННЯМИ

Тренер Роман розповів, що не можна покладатись лише на запис у диктофоні. Варто також робити помітки в блокноті. Можна занотовувати, на якій секунді/хвилині/годині запису герой інтерв'ю сказав щось справді важливе. Це дозволить зекономити час і при розшифруванні. Однак під час інтерв'ю не варто постійно дивитися у блокнот.

Важливо вміти записувати так, аби погляд при цьому був спрямований на співрозмовника. *«Дивіться людині в обличчя. Часом воно може сказати більше, ніж слова»*, – зауважив Роман. Також не варто забувати про так звані «смертні гріхи журналіста». Зокрема, не ставити запитань, які швидше схожі на ствердження, звинувачення або здогадки, уникати двох питань в одному, не навішувати ярликів, не використовувати у запитаннях слів, які сприймаються двозначно або можуть бути незрозумілими для співрозмовника.

ЯКЩО У ВАС Є АКАУНТ У ФЕЙСБУК, ПІДПИШІТЬСЯ НА ВАХТАНГА КІПІАНІ

Під час семінару тренери підказали молодшим колегам, де черпати знання та натхнення після повернення з редакції газети «Твій вибір #FreedomUkraine». Виявилось, що приклади якісно оформлених інтерв'ю можна переглянути на таких порталах, як «The Ukrainians», «Новое время», «Insider», «Медуза». Для більшості інтерв'ю там характерний вигляд лонгріду, тобто до звичайної схеми питання-відповідь ще додаються фото, відео та аудіоматеріали.

А для тих, кому наглядних прикладів буде замало, тренери порекомендували ще й кілька книжок. Наприклад: «Универсальный журналист» Девіда Рендала, «Как писать хорошо» Уільяма Зінсера та «Интервью» Пітера Хелера. За словами Маргарити і Романа, саме ці книги стали їм корисними у поповненні професійних знань.

Наприкінці робочого дня тренери аналізували роботу своїх учнів та виправляли помилки. Врешті-решт, нові знання виявились засвоєними, а відповіді на запитання, які цікавили – знайденими.

**« Дивіться людині в обличчя.
Часом воно може сказати
більше, ніж слова »»**

Роман Губа,
тренер, студент УКУ

Журналісти-магістри з УКУ навчили школярів зі Львова та Херсона брати інтерв'ю

24 та 25 січня 2015 року старшокласники зі Львова та Херсона взяли участь у семінарі-практикумі, який провели студенти магістерської програми журналістики та медіакомунікацій Українського католицького університету в рамках проекту «Твій вибір #FreedomUkraine».

У зв'язку з тим, що кількість учасників була великою, навчання проводилось у двох локаціях. Група учнів з Херсона займалась з тренерами Володимиром Волощуком, Юлією Сосновською, Аліною Смутко та Валентиною Балабановою в офісі MYMEDIA. Тоді як тренери Оксана Піддубна, Ганна Цупко, Євгенія Резніченко та Наталя Ревко проводили семінар-практикум на території Музею Івана Гончара для школярів зі Львова.

Заняття були досить насиченими. Вони передбачали лекційну частину, перегляд навчальних відеороликів, ігри з призами ну і, звичайно ж, практику.

ІНТЕРВ'Ю. КОРОТКО ПРО ОСНОВНЕ

«Інтерв'ю – 90% роботи журналіста, адже це не лише жанр, а й метод збору інформації» – такими словами почав лекцію Володимир Волощук. Вміти правильно будувати комунікацію важливо не лише для журналіста, а й для представника будь-якої професії. У цьому діти легко переконались на прикладі одного відео: замовники хочуть, аби для їхнього проекту дизайнер зобразив сім червоних ліній, кожна з яких є перпендикулярною. До того ж, щоб деякі з цих ліній були зеленого, а інші прозорого кольору. Дизайнер хапається за голову.

Після перегляду школярі проаналізували відео і зробили висновок: *потрібно правильно і зрозуміло формулювати завдання для того, аби досягти бажаного результату.*

На початку лекції тренери також розповіли, що інтерв'ю будуються не лише за схемою «запитання-відповідь». Є

ще моно-інтерв'ю, де подаються тільки відповіді респондента, інтерв'ю-полілог або ж інтерв'ю-дискусія та авторське інтерв'ю. Засновницею останнього вважають Ірину Славінську, українську журналістку, ведучу, перекладача, літературознавця.

ЯК ГОТУВАТИСЯ ДО ІНТЕРВ'Ю

Робота над інтерв'ю починається з його підготовки, а саме з вибору теми та героя. Для того, щоб дізнатися, чи правильний вибір зроблено, тренери порадили учням спочатку відповісти собі на такі запитання: «Навіщо я обираю саме цього героя?», «Яких результатів планую досягти?», «Чому для досягнення таких результатів я обираю цього героя?», «Чи цікаві цей герой і тема мені особисто?» та «Чи є до цього героя і теми інтерес з боку суспільства?». А для того, щоб інтерв'ю не вийшло суб'єктивним, журналіст не повинен обирати героя, який дуже симпатизує або навпаки – викликає антипатію.

Тренери пояснили, що до підготовки запитань не потрібно ставитись легковажно. Наприклад, один з найкращих українських інтерв'юерів Сергій Дорофєєв 20% часу присвячує складанню запитань, а 80% – передбаченню того, як герой інтерв'ю на них реагуватиме.

Тренери також застерегли, що після інтерв'ю журналіст не має права приймати подарунки і дозволяти респонденту за нього платити, адже це суперечить журналістській етиці.

ЯК ПРОВОДИТИ ОПИТУВАННЯ

Оскільки основним практичним завданням журналістів-початківців було провести опитування на вулицях Києва, тренери не могли не розповісти про основні аспекти підготовки. Більше того, з учнями вони все розібрали по крокам: від вибору теми опитування до створення зібраної інформації на готовий журналістський матеріал.

Для того, щоб інтерв'ю вийшло об'єктивним, тренери запропонували спілкуватися з людьми різних вікових категорій, а також з тими, хто має кардинально протилежні погляди на одну проблему.

НА ЗАМІТКУ ФОТОГРАФУ

Опитування без фото – не опитування. За словами тренерів, фотографія – це переконливий доказ того, що журналіст дійсно з кимось

спілкувався, а не придумав відповіді самостійно. На цьому етапі лекції учні отримали кілька порад стосовно фотографування. Зокрема, фотографувати лише з дозволу, однак респонденту зовсім не обов'язково дивитися в об'єктив; не можна опитувати і фотографувати дітей до 16 років без дозволу батьків; журналіст має право фотографувати у громадських місцях, тому на цей дозвіл варто зважати за потреби.

ЧАС ДЛЯ ГРИ

Для того, щоб засвоєння нової інформації не здавалось школярам таким складним, тренери запропонували пограти. Учні отримали листочки з іменами героїв уявного інтерв'ю. Завдання полягало в тому, щоб придумати кілька цікавих запитань, використовуючи знання, отримані упродовж дня.

За словами тренерів, із завданням впорались усі. Автори найоригінальніших запитань отримали невеличкі канцелярські подарунки, вирушати на завдання без яких журналісту не можна.

*« Якщо журналіст дозволяє
собі збрехати з іменем чи
прізвищем, то що ж він
зробить з фактами? »*

Валентина Балабанова,
тренер, студентка УКУ

« Інтерв'ю – 90% роботи
журналіста, адже це не лише
жанр, а й метод збору
інформації »

Володимир Волощук,
тренер, студент УКУ

Переможці конкурсу від MYMEDIA та АУП побували на медіашколі у Києві

З 29 по 31 січня 2015 року 28 переможців конкурсу статей від MYMEDIA «Свобода. Демократія. Зміни» взяли участь у роботі медіашколи #FreedomUkraine, яка організована проектом MYMEDIA та МБФ «Академія української преси». Лекторами стали 7 студентів Школи журналістики Українського католицького університету – Юлія Сосновська, Ганна Цупко, Володимир Волощук, Євгенія Резніченко, Олексій Коваленко, Валентина Балабанова та Ганна Стукало.

На конкурс статей від MYMEDIA «Свобода. Демократія. Зміни» було надіслано 63 роботи, де з них вибрали 28 найкращих. Авторів, звичайних школярів віком від 14 до 17 років, жителів майже зі всіх областей України, було запрошено на медіашколу #FreedomUkraine до Києва. Спочатку відбулося знайомство зі своїми лекторами та організаторами, а відразу після цього – розподіл учасників на міні-групи.

УНИКАТИ ОЦІНОЧНИХ СУДЖЕНЬ

Студенти Магістерської програми журналістики УКУ та Магістерської програми з медіакommunікацій УКУ розповідали школярам про те, що найкраще знали самі, а саме про створення якісного журналістського продукту. Також говорили про відмінність між журналістською статтею, науковою статтею та есеєм. Учасники добре запам'ятали, як відрізнити об'єктивні журналістські матеріали від оціночних і чому при написанні статей треба поменше вживати слово «я».

ПРО ДЕМОКРАТІЮ ТА ЗМІНИ СЛОВАМИ МАЙБУТНЬОГО ПОКОЛІННЯ

Поговорили і про події в Україні. Школярі проявили не лише обізнаність в інформаційному просторі, а й дискутували про суспільне телебачення, свободу слова

та демократичні зміни, які відбуваються в суспільстві. Власне, на такі ж теми вони писали свої статті та есеї. Зокрема, харків'янка Суламіта Карібова подала на конкурс статтю «"Гаряча точка" Слобожанщини», де проаналізовано події в Харкові 1 березня 2014 року. Денис Дрига, який донедавна жив у Донецьку, потім – у Маріуполі, а зараз – у Волинській області пише про зміни, які відбулися з ним, його містом, Україною. Пише вільно і щиро, не боїться висловлювати свою думку. Кожен з цих дітей говорить про свободу не від третьої особи, а від першої, кожен з них має свою точку зору на те чи інше спірне питання, і у багатьох вона сходиться. На медіашколі #FreedomUkraine зібралися одностудії, які знають, чого хочуть у майбутньому. До речі, не всі з них прагнуть стати журналістами. Їм до вподоби професії історика, юриста, філолога і навіть астрофізика.

РОЗВАГИ МЕДІАШКОЛИ

Учасників медіашколи, окрім постійного навчання та роботи над своїми статтями, чекали розваги у київських музеях. Так, першого дня вони відвідали Музей Експериментаніум, де перевіряли свої знання з фізики за допомогою цікавих експонатів. Легко і весело. Наступного дня учасники побували у Музеї Івана Гончара на інтерактивній виставці «Творчість свободи: р(е)волюційна культура Майдану», де послушали лекцію від Тетяни Матичак з проекту «StopFake» про боротьбу з неправдивою інформацією в Україні. Але найочікуванішою розвагою стала ніч у Музеї Івана Гончара. Там учасники медіашколи розмальовували велике полотно масляними фарбами, вечеряли кулешем, звареним на вогнищі, танцювали народні українські танці, пекли власноруч виготовлене печиво, робили ляльки-мотанки, дивилися фільми та ночували у спальниках прямо серед експонатів Музею.

«НЕ ПРОЩАЄМОСЯ!»

1 лютого учасники медіашколи роз'їхалися по своїх домівках у всі куточки України. Прощання було довгим, адже за ці дні всі між собою здружилися і розлучатися зовсім не хотілося. Учасники навіть намалювали «прощальний плакат», де кожен написав слова вдячності медіашколі. Багато хто ділився враженнями у соціальних мережах. *«Дякую #FreedomUkraine за ці безмежно щасливі дні, – пише одеситка Юлія Татарчук – Дякую за прекрасних людей, за незабутню атмосферу,*

за нічний Київ, за безсонні ночі, за Ремарка вголос о 5 ранку, за сльози, за щирі розмови, за найсмачнішу піцу, за найкращих у світі тренерів, за натхнення і за дивовижних людей, які стали чимось більшим, аніж просто знайомі». MYMEDIA та Академія української преси не прощається з учасниками, а чекає нових зустрічей у наступних медіашколах #FreedomUkraine!

« Час подякувати АУП, MYMEDIA та УКУ за проведення медіашколи!

Це було феєрично! Усі лекції, робоча атмосфера, нові знайомства, а, особливо, терплячий ментор Юлія, яка просто кардинально змінила погляд на журналістську статтю, ніколи не забудуться!

Щиро очікую наступної зустрічі! »

Сергій Грабарук,
учасник медіашколи

Тренінг з написання інтерв'ю від студентів з УКУ

31 січня та 1 лютого 2015 року в рамках роботи молодіжної редакції газети «Твій вибір #FreedomUkraine», яка організована МБФ «Академія української преси» за підтримки MYMEDIA, відбувся тренінг-семінар з написання інтерв'ю, який провели студенти Школи журналістики Українського католицького університету Оксана Піддубна, Наталія Ревко та Маргарита Тулуп.

Упродовж дня школярі, що приїхали з Чернігова та Северодонецька, опановували цей жанр журналістики завдяки теоретичним та практичним порадам, які підготували тренери. Зокрема, учасники редакції розглянули види та структуру інтерв'ю, визначили його переваги у друкованій та відеOVERSII, проаналізували діяльність декількох відомих інтерв'юерів, а саме Романа Скрипіна та Ксенії Собчак, дізналися, як грамотно та коректно ставити запитання до респондента, засвоїли, як себе поводити під час інтерв'ю.

Після завершення теоретичної частини перевірили за своєю інформацію у такий спосіб: тренери підготували для кожного із школярів аркуш паперу з написаним на ньому іменем відомої людини. Імена не повторювались, тож юним журналістам треба було сформулювати по три запитання до свого респондента так, щоб колеги могли його вгадати. Автори найкращих запитань отримали соловодкі призи.

Також тренери порадили почитати матеріали журналістів, на чиєму досвіді можна збагатитись знаннями про інтерв'ю. Серед них: Сергій Дорофєєв, Святослав Цеголко, Володимир Познер, Ларі Кінг, Опра Вінфрі.

Незважаючи на такий напружений день, Оксана, Наталія та Маргарита не відпустили учасників проекту без домашнього завдання: зробити повноцінне інтерв'ю.

Тож тренінг-семінар пройшов під гаслом: «Працювати, працювати і ще раз працювати!»

«Непідготованого журналіста видно відразу»

Оксана Піддубна,
тренер, студентка УКУ

Як учасники проекту «Твій вибір #FreedomUkraine» заночували у музеї

З 31 січня по 1 лютого 2015 року в Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» в рамках інтерактивного виставкового проекту «ТВОРЧИСТЬ СВОБОДИ: (р)еволюційна культура Майдану» переможці конкурсу статей на тему «Свобода. Демократія. Зміни» після триденної роботи у молодіжній редакції газети «Твій вибір #FreedomUkraine» провели ніч у музеї, яка завдяки зусиллям організаторів відзначилась особливим народним колом, веселощами та частуванням.

У локації «Стіна щитів» гості музею змогли долучитись до творення арт-полотна «Україна в мирі та любові», а також підписати ексклюзивну листівку від Пошти Майдану для рідних та друзів або для бійців у зоні АТО.

В інших локаціях можна було взяти участь у народних забавах: вивчити пісню або танок. Також дітям пропонували спробувати себе у ліпленні пряників з тіста та навчали робити ляльку-мотанку.

У музеї не забули і про спорт. Спеціальне реабілітаційне заняття на свіжому повітрі провів Андрій Сісецький. Робили вправу «Лотос», стрибали та розминали ноги.

Частування проводилось біля палаючої бочки на подвір'ї музею. Пригощали козацьким кулешем та імбирним чаєм.

Після вечері та вправ на свіжому повітрі учасники проекту «Твій вибір #FreedomUkraine» переглянули фільм Тараса Грималюка про життя Івана Макаровича Гончара, а потім пройшлись усіма приміщеннями музею і прослухали нічну театралізовану інтерактивну екскурсію «Ми – українці!» при свічках. У ході екскурсії гості споглядали живі сценки, слухали, як у руках Тараса Компаніченка, кобзаря, бандуриста і лірника, оживали то люття, то барокова гітара. Також можна було спробувати помолотити сніп та попрасувати рушники у такий спосіб, як це робили праукраїнки.

Перед сном усі бажаючі долучилися до перегляду фільму з тематичною назвою «Ніч у музеї».

«Дякую медіашколі #FreedomUkraine за 3
дні радості та щастя...» Суламіта Карібова,
учасниця медіашколи

Зміст

Новий стиль навчання медіаграмотності	4
Музей Свободи/Музей Майдану	6
У Бучі провели Міжнародний тренінг-семінар з медіаосвіти (Літня школа-2014)	8
#FreedomUkraine: 2 тижні роботи і три випуски газети «Твій вибір»	10
Майстер-клас по створенню інтерв'ю від Дарини Шевченко	12
Практикум «Як написати інтерв'ю» від тележурналістки Олександри Марченко	14
Журналістка «Телекритики» Олена Коркодим навчила школярів брати інтерв'ю	16
Студенти УКУ навчили школярів із Лисичанська та Вінниці брати інтерв'ю	18
На тренінгу з написання інтерв'ю побували гості з чотирьох міст України	22
Журналісти-магістри з УКУ навчили школярів зі Львова та Херсона брати інтерв'ю	24
Переможці конкурсу від MYMEDIA та АУП побували на медіашколі у Києві	26
Тренінг з написання інтерв'ю від студентів УКУ	32
Як учасники проекту «Твій вибір #FreedomUkraine» заночували у музеї	34

Збірник матеріалів про медіашколу
#FreedomUkraine

«Твій Вибір #FreedomUkraine»

Матеріали для збірки підготували та редагували
студенти Київського національного університету
культури і мистецтв Л. Голубєва, І. Кролевецька,
І. Щепіна